

FELSZÁMOLÁS – AZ ELJÁRÁST MEGELŐZŐEN KÖTÖTT ÜGYLETEK MEGTÁMADÁSÁRA (A NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁS VISSZAKÖVETELÉSÉRE) NYITVA ÁLLÓ SZUBJEKTÍV HATÁRÍTÓ MEGTARTOTTSÁGA VIZSGÁLATÁNAK NÉHÁNY SZEMPONTJA

A törvényben szabályozott perindítási határidők a felszámolóval szemben a munkája megszervezését illetően szigorú követelményeket támasztanak. Elvárható, hogy az adós iratait (illetve az adós gazdálkodását) a legrövidebb határidőn belül arra figyelemmel vizsgálja, hogy a törvényben biztosított perindítási lehetőségekkel élni tudjon. A jogalkotó a felszámoló kötelezettségeinek meghatározásával és a perindítás objektív és szubjektív határidejének meghatározásával nem kívánta parttalaná tenni a perindítási lehetőséget, hanem azt megfelelő időbeli korlátok közé kívánta szorítani (Csődtv. 40.§ (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2011. október 10. napján létrejött engedményezési szerződés érvénytelen. Ennek alapján kötelezte az alperest 5.366.515,-Ft tőke, és ennek 2011. november 14. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére.

Az ítélet indokolásában rögzített tényállás szerint az alperesnek 5.366.515,-Ft összegű nem vitatott követelése állt fenn a felperessel szemben, melyre tekintettel felszámolási eljárást kezdeményezett ellene 2011. év tavaszán.

E tartozás rendezése érdekében a felek 2011. október 10. napján engedményezési szerződést kötöttek, mely alapján a felperes az alperesre engedményezett a G.G.H. Kft.-vel szemben fennálló követeléséből 5.366.515,-Ft összeget.

Az engedményezett követelés kötelezettje az alperes felé 2011. november 7-én teljesített.

A törvényszék – más hitelező kérelme alapján - 2011. október 25. kezdőnappal jogerősen elrendelte a felperes felszámolását.

A felperes könyvelése továbbra is a felperes székhelyén történt, azt a felperes munkatársai végezték, tekintettel a folyamatban volt adóhatósági ellenőrzésre. A felperes volt törvényes képviselője 2011.novemberében a felszámolóval felvette a kapcsolatot, azonban a felperes iratai közül csak a folyamatban lévő jogviszonyok iratait adta át a felszámolónak, az általa teljesedésbe mentnek ítélt iratokat nem, azokat a felszámolóbiztos nem is kérte tőle.

A 2012. júniusában kijelölt új felszámolóbiztos szólította fel az adós volt képviselőjét a korábbi jogviszonyok iratainak átadására, miután az tájékoztatta a felszámolóbiztoszt a jelen perrel érintett engedményezési szerződésről.

Az elsőfokú bíróság ítéletében – az alperes ezirányú védekezésére figyelemmel - elsődlegesen arról foglalt állást, hogy a felperes keresetét a jogszabályban meghatározott határidőben terjesztette-e elő.

E körben a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményét - a Pp.206.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint mérlegelve - akként értékelte, hogy a felperes felszámolója 2012.július 4. napján szerzett tudomást a perrel érintett engedményezési szerződés megkötéséről. Ezen álláspontját az adós volt törvényes képviselőjének tanúvallomására alapította, mely szerint ő korábbi időpontban nem tájékoztatta a felszámolót a szerződés megkötéséről.

Utalt arra, hogy az alperes nem tudott bizonyítást felajánlani annak igazolására, hogy a felperes felszámolója ezen időpontot megelőzően szerzett volna tudomást az engedményezési szerződés megkötésének tényéről. A bizonyítatlanság tényét a törvényszék a Pp.141.§ (6) bekezdés és a 3.§ (3) bekezdés alapján az alperes terhére értékelte.

Ezt követően a felperes keresetét érdemben vizsgálta. Megállapította, hogy a Csódtv. 40. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kereset azért alaptalan, mert e jogszabályi hely alapján csak az adós által ténylegesen nyújtott szolgáltatást (teljesítést) lehet visszakövetelni.

A Csódtv. 40.§ (1) bekezdés c) pontjára alapított kereseti kérelmet azonban alaposnak ítélte. Kifejtette, hogy a felek között a jogszabályban megjelölt időtartamon belül nem vitásan olyan szerződés jött létre, mely folytán az alperes követelése teljes egészében kielégítést nyert.

Ezen jogszabályi hely alapján az eredményes marasztaláshoz nem szükséges, hogy a támadott ügyletet kötő felek bármelyikének magatartása célzatos, - az egyéb hitelezőket megelőző kielégítésre irányuló - legyen. A szerződés érvénytelenségének megállapításához elegendő az ügylet objektív eredménye.

Erre tekintettel az engedményezési szerződés érvénytelenségét megállapította és ennek jogkövetkezményeként marasztalta az alperest a részére kifizetett pénzeszköz visszafizetésére, a felszámolási vagyon részeként.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezéssel élt. Az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperes perköltségeiben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a felperes elkésetten terjesztette elő kereseti kérelmét. Előadta, hogy a felperes által csatolt 2012. július 4-én kelt felszámolói jegyzőkönyv, valamint az adós volt képviselőjének tanúvallomása a felszámolónak a szerződés tényéről való tudomásszerzése tekintetében jogi relevanciával nem bír.

A fellebbezés tartalma szerint a keresetindítás határideje a felszámoló tudomásszerzésétől és nem egy adott felszámolóbiztos tudomásra jutásától indul. A felszámolóbiztos személyét az eljárás során a felszámoló szerv bármikor megváltoztathatja.

Az elsőfokú bíróság döntése során nem értékelte azt a tény, hogy az adós cég valamennyi iratát az adós munkaszervezete őrizte. A szerződés ott rendelkezésére állt.

A Csódtv. 27/A.§ (13) bekezdés értelmében a felszámoló feladatait elsősorban az adós munkaszervezete, illetőleg saját munkaszervezete igénybevételével látja el. Feladatai teljesítése érdekében az adós helyiségeibe beléphet, iratait, vagyontárgyait átvizsgálhatja. A munkavállalók munkájukat az ő utasítása szerint kötelesek ellátni.

Utalt arra is, hogy a felperes sem tagadta azt a tényt, hogy a felszámoló kezdetektől az adós munkaszervezetére támaszkodva végezte feladatait. Maga adta elő, hogy a felszámoló a felszámolás kezdetén rengeteg egyeztetést tartott az adós menedzsmentjével, mely során a felszámolóbiztos figyelmét az őszi nagy volumenű betakarítási munkák kötötték le.

Az alperes kifejtette, hogy a felszámolási eljárás során az iratok átadás-átvételére és azok átvizsgálására, a felszámoló tevékenységére a Csódtv. 31. és 46.§-a szerinti határidők irányadóak.

Amennyiben a felperes volt képviselője, illetőleg a felszámoló a jogszabályi kötelezettségeinek nem megfelelően tett eleget, úgy ezekre a felróható magatartásokra a Ptk.4.§ (4) bekezdése értelmében – előnyök szerzése érdekében – nem hivatkozhat.

A felperes a fellebbezésre tett észrevételében az ítélet helybenhagyását kérte.

Nem vitatta, hogy a Csódtv. 31.§ (1) bekezdés d)pontja a gazdálkodó szervezet volt vezetőjének feladatává teszi a 40.§ (1) bekezdés a)pontját érintő jogügyletekről való tájékoztatást.

A volt képviselő azonban tanúvallomása, és a felperes által csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint ezen szerződésről nem adott át iratanyagot a felszámolónak, mert ezeket a jogügyleteket már lezártnak ítélte. A korábbi felszámolóbiztos pedig a korábban lezárt jogügyletekről nem kért tájékoztatást.

Utalt arra, hogy amennyiben a fellebbezésben foglalt érvelést elfogadnánk, úgy a felszámolónak mindössze 90 napja lenne a Csódtv. 40.§-ában meghatározott jogügyletek megtámadására. A bonyolultabb felszámolási eljárásokban azonban előfordul, hogy a konkrét szerződés átadására csak későbbi időpontban kerül sor.

A felszámolóbiztos személyének megváltoztatására a korábbi biztos egészségi állapota adott okot, így a felszámolót e tekintetben mulasztás nem terheli.

Az ítéletábrá az alperes fellebbezését a Pp. 256/A. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

Az ítéletábrának a fenti tényállás alapján elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes, mint a bizonyítási terhet viselő fél az eljárás során elegendő bizonyítékot szolgáltatott-e ahhoz, hogy - a bíróság a szubjektív perindítási határidő megtartottsága alapjául, - a felszámoló tudomásszerzésének időpontjaként a felperesi állítást elfogadja.

Az ítéletábrá döntése meghozatala során figyelemmel volt arra is, hogy e körben nem az alperest, hanem a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség.

A jelen felszámolási eljárás kezdete időpontjában hatályban volt Csődtv. 31.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vezetője köteles a nem selejtezhető iratokról iratjegyzéket készíteni, és azt, valamint az irattári anyagokat és a vagyont leltár szerint átadni a felszámolónak, a folyamatban lévő ügyekről, eljárásokról tájékoztatást adni, továbbá nyilatkozni arról, hogy valamennyi vagyontárgyra, iratra vonatkozóan teljesítette az átadási kötelezettségét.

A d) pont értelmében köteles a felszámolónak tájékoztatást adni minden a 40. § (1) bekezdés a) pont tárgyát képező jogügyletről, illetve kötelezettségvállalásról.

A 46. § (1),(2) bekezdése szerint a felszámoló felméri a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetét és a vele szemben támasztott követeléseket, nyitó mérleget készít és egyéb eljárási intézkedéseket tesz.

A törvény a felszámolás kezdetétől úgy a gazdálkodó szervezet vezetőjére, mint a felszámolóra kötelezettségeket ír elő.

A törvényben szabályozott perindítási határidők a felszámolóval szemben a munkája megszervezését illetően szigorú követelményeket támasztanak. Ennek keretében elvárható, hogy az adós iratait (illetve az adós gazdálkodását) a legrövidebb határidőn belül arra figyelemmel vizsgálja, hogy a 40.§-ban biztosított perindítási lehetőségekkel élni tudjon.

A felszámoló kötelessége ennek keretében az adós valamennyi, a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyónának csökkenését eredményező szerződésének vagy más jognyilatkozatának vizsgálata.

Az eljárás során a felperes sem vitatta azt, hogy a felszámoló által elsőként kijelölt felszámolóbiztos az adós munkaszervezetével folyamatosan kapcsolatban állt, és ennek keretében a folyamatban lévő őszi munkálatokat is ellenőrizte.

Az adós valamennyi irata – az adós munkaszervezetének keretei között – a felszámoló rendelkezése alá került, függetlenül attól, hogy az adós volt szervezeti képviselőjének tanúvallomása szerint csak az általa folyamatban lévő ügyek iratait adta át a felszámolóbiztos kérésére alapján.

A felperes e tanúvallomáson kívül nem igazolt olyan körülményt, amely a felszámolás jogerőre emelkedését megelőzően két héttel kötött engedményezési szerződés és a vele kapcsolatos körülmények megismerését akadályozta volna.

Az a hivatkozás, hogy a korábbi felszámolóbiztos a „lezárt” ügyletekre nem volt kíváncsi, azokról adatokat nem kért, a tudomásszerzés időpontjának vizsgálata során sem az adós szervezet, sem a felszámoló javára nem értékelhető. A felszámolóbiztosnak kötelezettsége a perindításra lehetőséget biztosító valamennyi irat átvizsgálása, míg a gazdálkodó szervezet vezetőjének törvény írja elő az ezen irattári anyagok, és iratjegyzék átadását, függetlenül a felszámolóbiztos szóbeli igényétől.

Megjegyzi az ítélet, hogy az ezen jogügyletről való tudomásszerzés hiánya azért sem életszerű, mert az engedményezési szerződésben a felek a teljesítésre 2011. november 15. napját jelölték meg, melynek hiányában a teljesítésre az engedményező egyetemleges felelősséget vállalt (3.pont).

Az engedményezett követelés csak 2011. november 11. napján teljesült, így a G.G.H. Kft.-vel szemben fennállott követelést és az alperessel szembeni tartozást a felszámolás kezdő időpontjában a felperes nem tekinthette lezárt jogügyletnek. A tevékenységet - a Csódtv. 31.§ (1) bekezdés a) pontja alapján - lezáró mérlegben ezen függő jogügyletnek szerepelnie kellett.

A jogalkotó a felszámoló kötelezettségeinek meghatározásával és a perindítás objektív és szubjektív határidejének meghatározásával nem kívánta parttalanná tenni a perindítási lehetőséget, hanem azt megfelelő időbeli korlátok közé kívánta szorítani.

Mindezekre tekintettel az ítélet, hogy a tanúvallomást, mint a keresetindításra nyitva álló szubjektív határidő megtartottságának egyetlen bizonyítékát elfogadni nem tudta.

A bizonyítási kötelezettséggel terhelt felperes egyéb, a törvényi kötelezettségen alapuló bizonyító erejű okiratot, (pl. iratjegyzék átadás-átvétel, záró leltár, mérleg) nem csatolt. Az iratok tanúsága szerint a gazdálkodó szervezet vezetője 2011.novemberében – közelebbről pontosan meg nem jelölt időpontban - vette fel a kapcsolatot a felszámolót képviselő első felszámolóbiztossal, vele folyamatosan, a munkaszervezeten belül egyeztettek.

Erre tekintettel az ítélet, hogy a tudomásszerzés időpontjaként a későbbiekben kijelölt felszámolóbiztos által hivatkozott 2012. júliusi időpontot elfogadni nem tudta.

Ennek megfelelően az ítélet, hogy az ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet annak elkésztése okán elutasította.

Győri Ítélet Gy.IV.20.017/2013/4. szám